

ILUARSIISSUT

Isumaliutissiissut 11. november 2019-imik ullulik taarserpaa

(Allannguutissatut siunnersuutip Naalakkersuisunit saqqummiunneqartup akuerineqarnissaata inassutiginnissaa siunertaralugu ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut inassuteqaataat allanngortinneqarpoq)

**Uunga siunnersuut: Akiliisarfik Ilangaassivik pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx.
xx 2019-imeersoq**

*Aningaasaqarnermit Nunanilu Avannarlerni Suleqatigiinnermut Naalakkersuisunit
saqqummiunneqartoq*

pillugu

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerreqarneranut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Hermann Berthelsen, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Karl-Kristian Kruse, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Henrik Fleischer, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Malene V. Rasmussen, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Múte B. Egede, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Jens NapátôK', Partii Naleraq

UKA 2019-imi ulloq 27. september siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa.

Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Akiliisitsisarfik Ilangaassivimmik taagorneqartoq akiligassat akilerneqartarnerinik suliaqarfiusussaq siunnersuutikkut atuutilersinneqassaaq. Akiligassanik akiliisitsisarneq innuttaasunut pisortanut akilinngitsuukkanik akiitsoqartunut pisussaaffiussaaq. Innuttaasut

akilinngitsuukkanik akiitsoqarnermik ajornartorsiuteqanngitsut Ilangaassivik aqputigalugu akiligassanik akiliisitsisarnermut nammineq kajumissutsiminnik ilanngutsinnaapput.

Innuttaasut akiligassanik akiliisitsisarnermi pineqartunut ilaasut, pisortanit akiligassiinerit atuuttut akilinngitsoornissaannut periarfissaqassanngillat. Ataasiakkaat isertitamik siunertanut allanut atornissaannut periarfissaqarnerat annikillisinneqassaaq, peqatigisaanilli akiligassat akilerneqareerneranni innuttaasut aningaasanik minnerpaamik atorsinnaasaminnik peqarnissaat siunnersuummi qulakkeerneqarpoq. Innuttaasunut pineqartunut ilaasunut tamatuma malitsigisaanik pisortanit akiligassiissutit, inuup nammineq akiligassaqarfiinut sanilliullugu, salliutinneqartussaatinneqassapput. Kisianni pisortat assersuutigalugu inigisamit anisitsisoqarnerani illusimavigigallagassamik innersuussinissamut, isumaginninnermut inatsisit naapertorlugit arlalinnik pisussaaffeqarnerat, tassani takuneqarsinnaavoq.

Siunnersuutip Inatsisartunit siullermeerneqarnera

Siullermeerinninnermi siunnersuut ilaannakortumik taparserneqarpoq. Siumut, Demokraatit aammalu Nunatta Qitornai nangaassuteqarlutik siunnersuut taparserpaat. Inuit Ataqtigiiit, Partii Naleqqap aamma Suleqatigiissitsisut siunnersuut itigartinneqassasoq inassutigaat.

Tusarniaaneq

Siunnersuut 2019-imi 30. aprilimit 5. Junimut tusarniaassutigineqarpoq. Tusarniaanermut allakkiaq siunnersuummut ilanngullugu nassiuunneqarpoq, tassani tusarniaanermut akissutit Naalakkersuisullu taakkununga oqaaseqaataat sukumiilluinnartumik allassimapput.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Inatsisissatut siunnersuut imartulluinnartoq, aningaasanik tunniussisarnermik aaqqissuussinermik aammalu akiliisitsiniartarnermik aaqqissuussinermik ataatsimoortitsisoq pineqartoq ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq. Tamatuma saniatigut tamanna sioqqullugu Nemkontomut assingusumik pisortani aningaaserivimmum kontomik pilersitsisoqarnissaa siunnersuummi tunngavissaatinneqarpoq. Aaqqissuussineq taanna aamma Sullissivimmum, Qarasaasiakkut Allagarsivimmum nalunaarsuiffinnullu allanut arlalinnut atassuserneqassaaq. Aaqqissuussinissaq taanna inatsisip akuerineqarnerata kingorna suliariumannittussarsiorneqassaaq 2021-illu aallartinnerani ingerlatsilersussatut naatsorsuutigineqartoq oqaatigineqarluni. Siunnersuummi pingaernerit makku Naalakkersuisunit erseqqissarneqarput:

- Innuttaasut aningaasarsianit isertitaat aamma isertitat allat arlallit Ilangaassivikaqputigalugu ingerlatinneqartassapput. Tamatuma kingunerisaanik sulisitsisut tamarmik Ilangaassivikaqputigalugu aningaasarsianik tunniussisassapput. Pisortanut tunngatillugu innuttaasunut tunniunneqartussat tamarmik Ilangaassivikaqputigalugu tunniunneqartassapput. Tamatumani pineqartunut ilaapput assersuutigalugu suliffeerunnermi ikiorsiissutit, ilinniagaqarnerisutit

utoqqalinersiutillu.

- Innuttaasut Ilangaassivik aqqutigalugu isertitaat il.il.,pineqartoq akiligassanik akiliisitsisarnermi pineqartunut ilaappat imaluunniit ilanngutsissimappat, aatsaat akiligassanik akiliisitsinermut atorineqaqqusaapput.
- Akiligassanik akiliisitsisarnermi pineqartunut ilaanngitsunut, isertitanit akiligassat ilanngaategeqqusaanatik, aningaasarsiat il.il. kontumut innersuunneqartumut tunniunneqassapput.
- Akiligassanik akiliisitsisarnermi pineqartunut ilaasunut, aatsaat Ilangaassivimmi isertitat akiligassat innuttaasup pisortanit tigusimasaasa akilerneqarnerannut atorineqareernerisa kingorna, aningaasarsiat il.il. tunniunneqassapput. Aningaasat sinneruttut innuttaasup kontuanutakilerneqassapput, taamaalillutik aningaasat ulloq aningaasarsivissaq tiguneqarsinnaassallutik.
- Pisortanut akiitsoqaraanni imaluunniit arlalinnik akiitsoqarnermi suliaasaqarsimappat, akiligassanik akiliisitsisarnermi pineqartunut ilaasussaataasoqassaaq.
- Akiitsoqanngikkaanni akiligassanik akiliisitsisarnermut nammineq kajumissutsimik ilanngutsittoqarsinnaavoq imaluunniit ilaajunnaartoqarsinnaalluni.
- Siunnersuummi innuttaasut akiligassanik akiliisarnermi pineqartunut ilaasut tamatigit isertitamik ilaannik tunniussivigineqarnissaat qulakkeerneqarpoq. Taamaalilluni innuttaasup qaammammut 4.000 koruuninit annikinnerusunik, aammalu aappariinnut ataatsimut katillugu 6.000 koruunit inornagit,atorsinnaasaqarneranik kinguneqartumik, aallaaviatigit akiligassanik akiliisitsisoqarsinnaanngilaq. Tamatuma saniatigit meeqqanik 18-it inorlugit ukiulinnik angerlarsimaffimmi najugaqartunik najukkamiittoqarpat, aningaasat atorsinnaasat qaffanneqassapput. Tamatuma saniatigit pisuni allani, innarluutillit pineqarpata, aningaasat atorsinnaasat qaffanneqassapput.
- Akiligassaq Ilangaassivimmi akilersinneqartussatut qaammatit 3-t tikillugit uninngatinneqarsinnaavoq. Innuttaasup qaammammi ataatsimi akiligassaqakilersinnaanngippagu, akiligassaq isertitanit innuttaasup qaammatini tulluuttuni tigusassaannit akilersinneqassaaq. Piffissami tassani akiligassaq Ilangaassivimmi uninngatinneqassaaq, innuttaasoq ernianik aamma nukingisaarinnermut akiliummik akiligassinneqassanani.

Allannguutissatut siunnersuummik suliaqarnissaq siunertaralugu siullermeerinninnerup kingorna aappassaaneerinninnissap pingajussaaneerinninnissallu kinguartinneqarnissaat Naalakkersuisut sulissutigaat.

Allannguutissatut siunnersuutip akiliisarfiup Ilangaassiviup aamma akiliisitsisarfiup, akileraarternermut ingerlatsivimmi akiliisitsiniartarfimmit akisussaaffigineqartup akornanni pissutsit erseqqissarpai, pisortanut akiitsut akilersinniarneqartarnerat pinaveersaartinneqarnissaallu pillugit Inatsisartut inatsisaannik aamma Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermi inatsimmi tunngaveqartumik.

Allannguutissatut siunnersuummittaag siunertaavoq, aappariit nalunaarsorsimasut aamma katissimasutut aappariit, katissimasunut naligiisissallugit.

Peqatigitillugu siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassaanik erseqqissaasoqarpoq. Tamatumunnga itisiliinermi siunnersuutigineqarpoq Naalakkersuisut pisinnaatinneqassasut akiligassiisunut akiligassiissutit amerlassusai tunngavigalugit aningaasaliinikkut tapiissuteqarnermik eqqussinissamut, taamaasillutik ingerlatsinermut ingerlaavartumut, aserfallatsaaliinermut aamma aqqissuussaannermik ineriartortitsinermut aningaasartuutit ilaat, akiligassiisut ataasiakkaat akiligassat Ilanngaassivimmuut nassiuttagaat tunngavigalugit, akiligassiisunit aningaasalersorneqassammata.

Kiisalu akileeqqusissutini pingaarnersiuneq allanngortinneqarpoq, taamaalillunilu ulluunerani paaqqinniffimmuut akiliinissamut sanilliullugu inuussutissarsiutigalugu piniartuunermut akuersissummik akiliinissaq salliutinneqarluni. Tamatumani inuup inuussutissarsiummik ingerlatsinissaani inuussutissarsiutigalugu piniartuunermut akuersissutip pigiinnarnissaata qitiunera isiginiarneqarpoq.

Siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut iluanaaruteqarfiginissaa akiligassanik sunniuteqarluarnerusumik akiliisitsisalernermissasoq, akilinngitsuukkanut akiitsunut suliat ikinnerulerneranniissasoq siunissamilu akiitsut akilinngitsuukkat annikinnerulerneranniissasoq Naalakkersuisut paasissutissiissutigaat. Akiliinissamut akissaqartunik, kisianni akileerusuttanngitsunik, sunniuteqarluarnerusumik akiliisitsisalernermi, akiliisitsiniartarnermut oqartussat piffissamik atuisarunnaassapput, tamannalu innuttaasuni akiliinissamik ajornakusooruteqartuni sunniuteqarluarnerusumik akiliisitsiniarnermik suliniuteqarnissamut periarfissiissaaq. Pissutsit marluusut tamarnik akiitsunik annikillisitseqataassasut aammalu akiligassiinernik akilersinneqarsinnaanngitsut taamaatiinnarneqartariaqartunik ikilisitseqataassasut naatsorsuutigineqarpoq. Naliliisoqarpoq siunnersuut ataatsimut isigalugu ukiumut 30 mio. koruunit missaanni pisortat aningaasaqarnerannik pitsanngorsaaqataassasoq.

Pilersitsinerup nalaani aningaasartuutissat 30 mio. koruunit missaat tikillugit annertussuseqassasut naatsorsuutigineqarpoq. Aningaasartuutissat tassaassapput IT-mik aamma periaatsinik ineriartortitsineq. Tassunga ilanngutissapput nalunaarutinik, ingerlatsinermi piunasaqaatinik, teknikikkut maleruagassanik, neqeroortitsinermut najoqqutassanik aamma Ilanngaassivimmuut periaatsimut piunasaqaatinut nassuiaanernik, suliaqarnerit. Akileraartarnermut Aqutsiviup nutaamik missingiinera tunngavigalugu tusarniaareernerup kingorna aningaasartuutissatut missingerneqartut qaffanneqarput. Missingikkat nalorninartoqarput. Ukiumoortumik aningaasartuutissat, Ilanngaassivimmuut periaaseq ingerlatsinermut ikaarsaarpat, ukiumut 7,5 - 9,5 mio. koruuninik

annertussuseqalerlutik annikillissasut naatsorsuutigineqarpoq.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Siumumeersut Naalakkersuisunut piumasaraat inatsisip atuutsinneqalerneraniilli taassuma inuiaqatigiinni pissakinnerusunut qanoq sunniuteqarnera qanimut malinnaaffigeqqissaarneqassasoq, taamaaliornikkut qulakkeerneqaaqqullugu inatsisip taakkununga naapertuutinnngitsumik sunniuteqarsinnaanera piaarnerpaamik iliuseqarfigineqarsinnaaqqullugu. Tamatumunnga tapersiinertik aappassaaneerinninnermi oqaatigeqqullugu Naalakkersuisut ikinnerussuteqartunit qinnuigineqarput.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqtigiinneersut Partii Naleqqameersullu tunngavissut pigineqartut tunngavigalugit siunnersuut tapersersinnaangilaat. Immikkoortumik suliarinninnermi ikinnerussuteqartut naaperiaatitut siunnersuutigaat pingajussaaneerinninnissamut Naalakkersuisut allannguutissat siunnersuummik saqqummiussissasut; tamatumani aningaasat atorsinnaasat amerlineqassallutik aammalu assersuutigalugu SIK-p tusarniaanermut akissutaani oqaatigisaanut naleqqussarneqassallutik kiisalu siunnersuut tusarniaanermut akissutit aallaaviginerullutik naleqqussarneqassalluni. Tamanna ataatsimiititaliamit amerlanerussuteqartunit akueriumaneqanngilaq. Ikinnerussuteqartut naaperiaatitut siunnersuuteqarnermikkut siunnersuutip inuiaqatigiinni sanngiinnerusunut il.il. eqquisinnaanera minnerpaaffimmiitinniarsimagaluarpaat. Pisortanut akiitsorpassuit annikillisinneqarnissaannik siunertaqarneq tamatta isumaqatigiiffigaarput. Taamaattumillu siunnersuutip matuma isumaqatigiiffigineqarnissaa pingaartinneqarsimagaluarpoq. Ikinnerussuteqartut isumaqarput siunnersuut inuiaqatigiinni sanngiinnerusunik ajornartorsioreersunik aammalu ulluinnarni inuuniarnikkut ingerlatseqqatussinnaasunik arlalitsigut eqquisinnaasoq. Taamatuttaaq ikinnerussuteqartut isumaqarput ilinniartut aningaasat qaammammut atorsinnaasaasa 2.500 kr.-inut inissinneqarnerat pitsaanngitsumik kinguneqarsinnaasoq. Tassunga atatillugu ikinnerussuteqartunit tikkuarneqassaaq nunatsinni inuit meerartaareerlutik allatigullu pisussaaffeqalereerlutik aatsaat ilinnialertarnerat nalinginnaammat. Aningaasat atorsinnaasat inatsimmi allassimasut nalinginnaasumik aammalu siuliani nassuiaatigineqartut qaffanneqarnerannik imaqartumik pingajussaaneerinninnissamut allannguutissat siunnersuummik saqqummiusseqqullugit Naalakkersuisut ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartunit kaammattorneqarput.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliami **amerlanerussuteqartut** Siumumeersut Demokratineersullu **allannguutissat siunnersuut akuerineqassasoq inassutigaat.**

Ataatsimiititaliami **ikinnerussuteqartut** Inuit Ataqtigiinneersut Partii Naleqqameersullu **siunnersuut itigartinneqassasoq inassutigaat.**

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Hermann Berthelsen
Siulittaasoq

Peter Olsen
Siulittaasup tullia

Karl-Kristian Kruse

Henrik Fleischer

Malene V. Rasmussen

Múte Bourup Egede

Jens Napaattoq